

Chùa Siêu Lý - Có và Không Có (12-2025)

Kalama tri ân bạn airohpu3 ghi chép

[14/01/2026 - 03:08 – airohpu3]

Cái chuyện đầu tiên là tôi chú ý cái con hẻm nó có trống hay không. Chuyện đầu tiên là mình queo vô hẻm để ý xem có trống hay không. Trống có nghĩa là không đúng không? Nó phải không có xe mới được. Cái chú ý thứ hai nữa đó là tôi vào trong đây coi bà con có tới chưa. Bởi vì nếu mà bà con mà tới đông quá đó nó khác. Còn mà le que có mấy mạng à mình mời trà mình tiễn vong. Cái gì chứ chùa thì nó có hai loại trà, trà ít người và trà đông người, cỡ chừng 20 người nó có loại trà ướp xác. Cái trà mà ai cũng chê, mình pha cái bình to dùng rồi mình mời họ uống. Xong. Thì bà con để ý cái gì hay không. Tức là về cái chùa để thuyết pháp mà tôi chú ý hai cái chữ có và không. Ở trong hẻm ý thì chú ý có xe hay không. Ở trong chùa thì tôi chú ý có người hay không và một chuyện nữa bà con bắt buộc phải đồng ý với tôi. Đó là mình nhìn một con người, mình hay để ý là họ có cái gì và không có cái gì. Ví dụ như bây giờ mình muốn làm quen với một người, còn một người muốn tới gặp mình, thì người xa lạ đó. Thì việc đầu tiên là mình nhìn. Theo đánh giá của mình người này có cái gì để mình tin hay không, và người này có cái gì để mình đề phòng hay không, đúng không? Và mình bước vào một cái căn nhà của ai đó mình cũng để ý, nói thì nói mình không để ý, bắt buộc phải để ý căn nhà nó có cái gì mà không có cái gì. Cái này nó quan trọng nè. Toàn bộ đời sống này của chúng ta nó là đắng hay là ngọt? Đó là đen hay là trắng? Nó là giọt lệ hay là nụ cười. Hoàn toàn phụ thuộc vào chuyện nó có cái gì và nó không có cái gì.

Thí dụ có một cái chuyện mà tôi nói hoài đó là một bức tranh. Ai nhìn vào bức tranh cũng để ý coi cái chỗ nào được vẽ, chỗ nào có nét cọ, chỗ nào có màu sơn, có màu mực. Mình để ý cái đó nhưng mình quên một chuyện. Đó là những cái chỗ mà được bỏ trống trong bức tranh nó có góp phần làm nên bức tranh không? Đó. Rồi bây giờ lát nữa bà con về ở đây có ai về sẽ ăn tối hay không? Thì khi mà mình dọn không thức ăn ra đó. Thì mình cũng chú ý hai chuyện là trên bàn ăn bữa nay có cái gì và cái chú ý thứ hai là trên bàn có chén đĩa nào để mình đựng thức ăn hay không? Phải chú ý 2 thứ chứ. Một là chú ý coi trên bàn những cái tô chén đó đang đựng cái gì và cái thứ hai là trên đó có tô chén nào để trống hay không? Các vị tướng tượng nguyên một cái bàn cái nào cũng đầy ắp hết không có cái chén nào là chén không hết. Thì các vị đựng đồ ăn vào đâu? Mà nếu mà cả cái bàn đều là chén không đĩa không thì mình ăn cái gì? Cho nên một bức tranh nó có hai phần đều quan trọng như nhau. Phần một là cái phần nào mà họa sĩ chạm cái cọ, phần nào mà có mực có sơn. Phần thứ hai của bức tranh là gì? Là cái chỗ nào được bỏ trống? Hiểu cái đó không? Rất là quan trọng. Rồi cuộc đời của từng người ở đây cũng vậy. Cuộc đời của các vị trong mấy mươi năm qua và kể từ đêm nay trở đi hoàn toàn được xây dựng trên nền tảng của hai chữ có và không.

Không ai trong chúng ta ở đây. Trừ ra người khùng mà giầu. Chứ còn nếu mà chưa đến mức khùng. Tất cả đều hướng tới một cái mục đích sống vui, khỏe và thoải mái an lành. Tôi tin chắc như vậy dù là một đứa bé mới có 10 tuổi thì cũng mong cuộc đời vui vẻ từ trong trường lớp, gia đình, trong vòng tay người thân hay là trong mắt của người dung nó phải được yêu thương chăm sóc. Từng người ở đây đều hướng tới cứu cánh mà mình thích. Có một điều mình cứ cầm đầu mình theo đuổi cái mình thích mà mình quên một cái gì rất là quan trọng. Đó là mình theo đuổi một cái cứu cánh một mục đích nhưng mà mình quên là cái chất liệu nào? Cái chất liệu nào đã xây nên cái con đường để mà mình đi. Đi phải có con đường chứ. Mà nếu không đi đường bộ mà mình đi đường thủy thì mình phải có cái chiếc xuồng chứ và cái chiếc xuồng nó cái chất liệu nó có ok không? Máy bay cũng vậy. Mình lên máy bay mà mình thấy cũ quá mình cũng ón, cái máy bay mà nó cũ xỉ mình cũng ón. Mình nhìn xuống cái sàn mà nó dơ quá mình cũng hơi ngán. Mình biết cái máy bay lâu lắm chưa được duy tu bảo trì. Cho nên ai cũng có một cái mục đích để hướng tới hết nhưng mà cái chuyện đầu tiên là anh phải xác định xem cái con đường mà anh đang đi, phương tiện mà anh sử dụng nó được xây dựng bằng cái chất liệu gì? Và trên cái hành trình đó cái gì có và cái gì không. Trên một cái lộ trình tôi nói nhẹ nhàng thôi là mình leo núi đi. Thì mình phải xét coi bữa nay mình

leo tới đầu trên cái ngọn núi này khoảng mấy cây số và cái ba lô mà mình vác trên vai mình thì trong đó có cái gì. Chứ không có ai đi leo núi mà không biết được là mình sẽ đi đâu, ít nhất cũng phải biết chứ mình sẽ lên đỉnh trể hoặc mình sẽ tìm đến một khu thác nào đó. Chứ không thể đi lang thang trên núi, và mình biết rõ là tầm khoảng bao lâu là mình xuống núi. Và mình phải biết rõ trong ba lô mình có cái gì. Thí dụ như là bên ở Mỹ là có một số đồ mà tất cả người da trắng đều có chuẩn bị khi mà đi dã ngoại.

Thí dụ như cái hộp quẹt để tạo lửa, một con dao, một đoạn dây, một cây đèn pin, một cái tấm ni lông để trải ngồi hoặc che mưa. Đại khái đây là những cái móc rất là căn bản của một người leo núi và đi rừng. Bởi vì nếu mà anh leo núi và đi rừng mà anh không coi lại anh có cái gì mà không có cái gì. Thì phiền lắm. Tôi về làm việc xây dựng Kalama là bắt đầu từ cuối năm 2019 nhưng mà tôi đã qua lại Miến Điện từ năm 2010. Sau lúc mẹ mất. Tôi muốn buông hết. Tôi không muốn nhận dạy online. Muốn về Miến Điện để tu thiền thôi. Và các vị có biết không? Tôi phải mất ít nhất là 5 năm trời, tôi mới tổ chức được cái vali hành lý, quý vị có biết không? Thì khi quý vị nghe cái vali mà xài chữ tổ chức là đa phần là tôi cứ vác theo mấy cái món mà không có xài. Vì chỗ tôi ở bên Thụy Sĩ nó lạnh dữ lắm. Cái ngày đó tôi cứ bị ám ảnh lạnh lạnh lạnh lạnh lạnh. Tôi cứ niệm cái đề mục lạnh. Tôi đi mà tôi xách nửa vali là đồ lạnh và xách theo mấy cái thứ không có xài thí dụ như mấy cái thứ được kêu là protein tức là mấy cái thanh thực phẩm khô để mình ăn khi mình phải ăn thiếu chất.

Nhưng mà thật ra qua đó mình không có cần. Cho nên qua tới nơi đây sạc phone lại quên mang theo và toàn mang theo những thứ ít sử dụng, nhiều và nhiều lắm quý vị. Quên mang theo khăn tắm và cuối cùng chính người Mỹ dạy tôi. Nay tôi bày cho các vị, hơi lạc đề. Họ khuyên mình bất cứ nam nữ già trẻ nên đem theo một cái tấm vải có thể trải giường để nếu cần mình lấy mình làm xà bông rồi nếu cần mình trải giường. Mình đi đâu mình ngủ á thứ nhất mình không làm phiền gia chủ, thứ hai mình cũng ớn người ta không có sạch. Rồi thứ hai khăn tắm, đầu tiên không nên đem theo khăn tắm mà nên đem theo một cái T-shirt nghĩa là một áo thun lớn, lớn hơn cái kích thước của mình để chi vậy? Tôi mặc cho nó thoải mái và đi tắm bèn lấy nó ra làm khăn tắm. Trên đời này không có cái gì tốt bằng cái áo thun. Mà cái áo thun mình cuộn nó lại chỉ bằng một khúc bánh mì thôi. Nó không có tốn chỗ. Tại sao mình lại đánh một cái vòng có vẻ lạc đề nhưng không hề lạc đề. Có nghĩa là trong một cái hành trình chuyện đầu tiên là anh phải xác định anh muốn đi về đâu. Thứ hai anh làm ơn anh nhìn lại cái lộ trình và cái phương tiện mà anh sử dụng để khi đến mục đích.

Cái lộ trình đó là cái con đường nhựa hay là con đường đất. Đó là đường thủy hay đường bộ. Và sau cùng anh phải nhìn kỹ được cái ba lô anh đang có cái gì. Nếu anh là một người phật tử, anh muốn tu học tốt thì chuyện đầu tiên anh phải hỏi lòng anh đi. Anh muốn tu thiền phải không? Thì cái hành trang của người tu thiền là cái gì? Đầu có phải là quất một cái bộ đồ của Pa Auk lên, rồi chung vô Pa Auk ngồi cái là bèn đắc A La Hán. Không có đâu. Nếu mà nó đắc dễ như vậy thì thế giới đã khác rồi. Muốn đi tu thiền thì cũng phải có cái nền. Rồi bây giờ muốn đi về Thái muốn đi

Mahachulalongkorn của Thái để học Phật học, muốn đi về trường Missionary University của Yangon, rồi học truyền giáo của Miến Điện thì mình phải coi đó mình cần cái gì và mình muốn tìm về các dòng thiền của Upanita, Pa Auk, Thabarwa, thì ít nhất mình cũng phải tìm hiểu cái Thabarwa mà mình muốn về là Thabarwa ở Yangon hay là ở Pyin Oo Lwin. Bởi vì cái điều kiện của 2 cái nó khác nhau. Rồi Upanita, có Upanita trong rừng và Upanita ngoài phố. Rồi Chiang Mai Mahasi cũng vậy. Có một chỗ ở rất nóng, có chỗ ở rất mát. Pa Auk cũng vậy, Pa Auk ở Mawlamyine rất là nóng và mùa mưa có thể có vất vả và muỗi kinh hoàng. Còn có Pa Auk ở Pyin Oo Lwin rất là ok nhưng nó lại có những cái hệ lụy khác. Thì nói ra nó rộng nhưng đại khái như vậy. Thì như vậy nếu mình là người phật tử chuyện đầu tiên mình phải xác định mình sẽ đi theo cái con đường pháp học hay là pháp hành. Ở trong chú giải Tiểu Bộ ghi rất là rõ biết đạo cái thời tuổi trẻ 2 học 1 hành. Thời gian 2 học 1 hành. Biết đạo tuổi trung niên là nửa hành nửa học. Biết đạo cái tuổi xế chiều là 2 hành 1 học. Rồi nếu mình thấy là mình không còn nhiều thời gian là 100% là hành. Có nhớ không? Tuổi trẻ là 3 phần, 2 học 1 hành. Trung niên là nửa hành nửa học. Tuổi xế xế sau 50 là 2 hành 1 học và sau tuổi 60 là 100% là phải hành. Thì mình coi coi nếu mà mình muốn học thì mình cần trang bị cái gì ở đâu với ai trong điều kiện môi trường hoàn cảnh ra sao và xem kỹ coi mình nè, đang có cái gì và không có cái gì. Ở ngoài đời cũng vậy mình muốn làm giàu phải không thì mình phải coi cái khả năng mà huy động vốn của mình cái khả năng học thức của mình, kiến thức chuyên môn của mình, cái kỹ

năng chuyên môn, quan hệ xã hội của mình nó tới đâu. Tôi nhớ có một phóng viên phỏng vấn một tỷ phú chân đất ở miền Tây. Hỏi ông thiết chứ xin ông trao truyền cho người trẻ cái kinh nghiệm làm giàu. Rồi ông rằng: 3 năm thợ hồ, 4 năm bán vé số, 2 năm phụ bàn, 7 năm làm ruộng. Tổng cộng thời hạn làm chục năm trên dưới 10.000. Cuối cùng trúng vé số thành tỷ phú luôn. Quý vị nghe có hiểu không? Cái hoàn cảnh mỗi người mỗi khác ông kể ra một đồng nghề trong 30 năm. Cuối cùng ông chốt là ông trúng Vietlott bèn thành tỷ phú. Nhưng mà không phải ai trong chúng ta cũng được như vậy. Có nghĩa là mình đến với đạo mà không chịu học. Không chịu không có biết con đường để đi. Thấy ai rủ học cũng nhào theo kêu ghi danh học lớp Pali cũng học, mà Anh-ngữ Phật học cũng học, A Tỳ Đàm cũng học, Kinh tạng cũng học, Kinh tụng cũng học. Tôi biết nhiều lắm đừng tưởng ở xa tôi không biết. Tôi biết hết. Ở đây có cái đám ai múa đầu mình múa đuôi múa như múa lân ấy. Cứ em nào mà bày câu nào là bèn có một rừng người nó bu theo. Mà cái đời mình mà mình đi giao cho người ta mới thấy vui. Cái tên nào mà đeo miệng là càng đu theo cái tên đó, ít bữa nữa bưng con mắt dậy thấy mình phải khóc. Việt Nam có câu ca dao mà mỗi lần tôi nhớ đến là đau buồn lắm. Tưởng giếng sâu anh nổi sợi dây dài. Ai ngờ giếng cạn anh tiếc hoài sợi dây. Cái câu đó có nghĩa là bỏ ra mấy chục năm theo đuổi một cái giấc mơ huyền hoặc mà chính mình cũng chẳng xác định được đó là cái gì. Tưởng giếng sâu anh thả cái sợi dây dài, ai ngờ giếng cạn anh tiếc hoài sợi dây. Mấy chục năm theo đạo vừa rồi ở Miền Điện tôi gặp một sư cô người Việt dễ thương lắm, có hạnh lắm.

Tôi hỏi: Sư cô ở đây bao lâu rồi?

Cô nói: 8 năm.

Tôi hỏi: Cô được cái gì?

Cô nói: Dạ tiếng Miền chưa biết nói.

Tôi hỏi: Giáo lý thì sao?

Cô nói: Không có điều kiện.

Suốt 8 năm trời chỉ ăn được đồ Miền Điện. Khổ vô biên 8 năm trời không xác định được đường đi. Không xác định được mình cần cái gì, mình không cần cái gì và đối với cái cần mình nên có cái gì và hiện giờ trong cái mình cần cái gì mình không có và cái gì mình có. Rất là quan trọng, biết mình tiểu đường, cao máu, suy thận, cholesterol, tim mạch thì mình đã biết rõ rằng cái chuyện lớn của mình là sức khỏe. Và trong tình trạng trong điều kiện hiện tại mình đã có gì? Mình đã có gì đang có gì, đang có gì và mình thiếu cái gì. Đề chăm sóc sức khỏe cũng cần đến một cái chuyện nhìn lại. Nói gì là cái chuyện tu học nói gì là cái chuyện sinh tử truyền đời. Quan trọng lắm quý vị. Ngồi ở đây cười cười tắt thở cái đi về đâu trời biết. Cái chuyện đầu tiên là mình không xác định được cái hướng đời của mình nó sẽ đi về đâu. Mình không xác định được là mình sẽ đi về đâu. Tức là trai lớn có vợ mà gái lớn có chồng rồi thì có một hai đứa con rồi cứ cấm mặt, cấm mặt kiếm sống cơm áo gạo tiền, rồi cứ như vậy chờ cái dòng đời nó trôi bao lâu. Lâu lâu đêm tối cũng có ước thầm và thật chất ước mơ mà tôi nói hoài chỉ có nằm mơ đi tiểu là thành sự thật thôi. Chứ không một giấc mơ nào mà nó thành sự thật hết. Bởi vì người ta nói một câu rất là hay. Mỹ có một câu nhưng nói theo tiếng Việt nó không có hay nói tiếng Mỹ nó hay hơn. Kẻ nào thường sống trong daydream thì sẽ thường bị nightmare. Thường chiêm bao giữa ban ngày thì dễ bị ác mộng. Thường sống mơ màng màng không có xác định được cái cuộc đời của mình nó sẽ đi về đâu. Nó phải đi về đâu. Không xác định được. Mà khi anh không xác định anh sẽ đi về đâu thì làm sao mà có một con đường cho nó đang hoang để anh đi, mà giả định có một con đường để anh đi thì anh đi bằng phương tiện gì và trên đó hành trang gì? Không biết. Nhiều lắm nhiều nhiều lắm nếu tôi không muốn nói là hầu hết bà con đều bị tình trạng đó. Không biết cuộc đời mình sẽ đi về đâu về đạo hay về đời.

[15/01/2026 - 04:44 - airohpu3]

Thôi đời là chuyện quý vị tôi nói quý vị đó, ông Sư nói chuyện đời. Giờ tôi nói chuyện đạo nè. Biết thờ Phật trên đầu khoái có pháp danh mà nhất là pháp danh Pali nó mới sang. Khoái có pháp danh, khoái nhiều lễ quy y xong rồi không biết mình sẽ đi về đâu. Và tôi nói cái này hơi đau. Trong mắt tôi trong mắt của tôi trừ ra Phật tử Miền Điện, chứ Phật tử Thái Lan, Phật tử Việt Nam tôi e rằng họ không biết vì sao họ tin Phật. Không biết vì sao họ tin. Ví dụ như là bà ngoại tôi đi thì mẹ tôi đi, mẹ tôi đi thì con tôi đi, con tôi đi thì con dất cháu đi. Chỉ vậy thôi. Chứ còn phải học giáo lý để biết

rằng vì sao mình thờ Phật trên đầu. Tại sao mình phải có Phật trong tim và cái hành trang phải có của một người Phật tử là cái gì và cái đích đến của một người Phật tử là cái gì. Cái cơm áo gạo tiền là của chung mọi người. Đó là mục đích sống chung của mọi người. Nhưng mình là Phật tử mình phải có mục đích thứ hai chứ.

Mà đảng này cứ cầm đầu kiểm soát trong một ngày. Khi mà tuổi già nó ập tới, bệnh hoạn ập tới thì tỉnh ngủ nghĩ rằng mình sẽ bỏ lại hết mọi thứ mình đi. Mà nó xui một chỗ này mấy cái câu đó thì bà con cứ nghe hoài, bà con thấy bình thường. Chứ thử đi vô bệnh viện mổ một lần thì biết. Có vô mà không có ra. Bệnh viện thế giới này có hai loại một là bệnh viện chuyển giới và hai bệnh viện chuyển kiếp. Bệnh viện chuyển giới là dành cho mấy cái người chán cái thân phận cũ, chán cái hình hài cũ. Còn cái bệnh viện thứ hai là bệnh viện mà thiếu chất lượng thì vô đó mới biết, vô mới biết mùi. Cho nên trong bài giảng đêm nay tôi muốn nói cái gì? Tôi nhắc lại trong bài giảng đêm nay tôi muốn nói cái này. Một căn nhà mà mình muốn biết nó giàu hay nghèo, sướng hay khổ thì để ý giùm tôi 2 chuyện thôi. Nó có cái gì và nó không có cái gì. Rồi cuộc đời của mỗi người cũng vậy. Tôi không có điều tra lý lịch nhưng mà nếu các vị hỏi: “Tôi đồ Sư cuộc đời tôi ra sao”. Thì tôi chỉ hỏi các vị có mấy câu thôi.

Các vị có cái gì và không có cái gì? Và cái không có và cái có nó ở đâu nó ra. Không phải là tự nhiên tôi nghĩ ra. No! Không phải. Cái có và không có ở đâu nó ra? Nó ra từ cái chỗ là mình thích cái gì, mình ghét cái gì, mình quan tâm cái gì, thì mình bèn có cái đó. Trong tiếng Việt chữ bèn nó rất là quan trọng quý vị biết không? Ai đã đánh tan nhà Thanh và cưỡi ngựa sắt về trời? Ông bèn. Bởi vì sử có ghi nè. Sau khi đánh xong giặc Thanh ông bèn cưỡi ngựa về trời. Không có Thánh Gióng nào hết. Thánh Gióng là lúc đầu. Chứ lúc cuối là đẹp xong giặc Thanh rồi thì ông bèn cưỡi ngựa sắt. Chữ bèn nó quan trọng lắm. Cho nên là khi mà mình thích cái gì, mình ghét cái gì thì mình bèn, bèn tức là lập tức mình lập tức có và không có những thứ mà nó tương ứng với cái chuyện mà mình thích. Dòng luân hồi nó là cái gì?

Dòng luân hồi nó là một cái dòng lẩn quẩn giữa nhân và quả. Nhân quá khứ quả hiện tại trên cái nền quả đó nó lại là điều kiện cho nhân hiện tại để nó tạo ra quả tương lai. Tôi nói rồi, thế giới này nó chỉ có sướng và khổ, chỉ có nước mắt và nụ cười thôi. Và cái nước mắt và nụ cười đó nó đi ra từ đâu? Nó đi ra từ cái chuyện anh thích cái gì và anh ghét cái gì. Tôi không biết định nghĩa theo hệ thống triết học, tư tưởng, tôn giáo ra sao tôi không cần biết. Tôi chỉ biết rằng từ cái góc độ Phật pháp thì tôi tuyệt đối có quyền nói rằng. Thế giới chỉ có sướng và khổ và sướng và khổ là đi ra từ cái chuyện anh thích và ghét cái gì. Khi mà anh có được cái anh thích anh bèn gọi đó là hạnh phúc. Và khi mà phải chịu đựng cái anh ghét thì anh bèn gọi đó là đau khổ. Có đúng hay không? Rồi như vậy thì thế giới chỉ có sướng khổ và sướng khổ nó đi ra từ cái thích ghét. Mà cái thích ghét nó đi ra từ đâu? Nó đi ra từ ba thứ. Đó là tiền nghiệp, tâm lý, đời sống tâm lý, khuynh hướng tâm lý và môi trường sống. Tiền nghiệp là sao? Do cái nghiệp thiện ác đời xưa mà bây giờ mình sanh ra trong một cái đất nước, trong một xã hội, trong một gia đình, trong một điều kiện, trong một môi trường, trong một hoàn cảnh, trong một thân phận như thế nào. Đó gọi là tiền nghiệp.

Thứ hai đó là khuynh hướng tâm lý. Cái đầu của anh nghĩ nhiều về cái gì, anh quan tâm cái gì, anh thích cái gì, anh ghét cái gì, anh coi nặng cái gì mà anh coi nhẹ cái gì, đó là khuynh hướng tâm lý. Và cái thứ ba đó là môi trường sống. Bây giờ ví dụ nha, do tiền nghiệp mình là một người phụ nữ Nhật Bản. Nhưng mà trong cái khuynh hướng tâm lý thì sao? Nếu mình là người phụ nữ Nhật Bản mà mình thích học kinh tế, thích học luật, thích học chính trị, thích học về quan hệ quốc tế thì mình sẽ có những cái mảnh đời không có giống ai hết. Mình chỉ giống mấy đứa cùng một phe với mình thôi. Tiền nghiệp nó đẩy cho mình là một người đàn bà Nhật Bản nhưng mà chưa người đàn bà ở Tokyo, ở Osaka hay là ở Hokkaido. Người phụ nữ đó ở Okinawa ở vùng phố lớn hay ở vùng nông thôn, rồi trong cái thân phận đàn bà đó mình có tốt nghiệp đại học hay là không tốt nghiệp đại học, rồi chưa kể là cái cuối cùng mình thích cái gì mình ghét cái gì và cuối cùng là cái môi trường sống. Mình lớn lên mình sinh trưởng trong cái môi trường gia đình như thế nào? Bối cảnh xã hội mà mình sinh trưởng nó ra sao. Đó gọi là môi trường sống. Mình sống ở đâu mình thường gặp gỡ những ai thì gọi là môi trường sống. Như vậy chốt lại tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý và môi trường sống 3 cái này nó mới quyết định cái chuyện mình thích hay là mình ghét cái gì. Và cái chuyện mình thích và ghét cái gì đó. Đây cái chuyện là mình chọn cái gì và mình bỏ cái gì, thì chính cái chuyện

chọn và bỏ đó nó hình thành ra hai chữ là có và không. Tôi nói gãy lưỡi mà lớp có thông? Cái chuyện mà anh sướng khổ là nó do anh có cái gì và không có cái gì. Mà cái chuyện mà có và không đó nó lại đi ra từ những nhân duyên mà tôi vừa nói.

Cho nên kể từ hôm nay sau cái bài giảng này trên đường về bà con tự hỏi lòng mình đi. Mình đang muốn trở thành cái người như thế nào? Nếu mình là người tuổi trẻ, mình muốn mình có một cái tuổi trung niên như thế nào, một cái tuổi già như thế nào. Còn nếu mình là người trung niên thì mình muốn mình biết mình có cái tuổi già như thế nào. Và nếu mình đã già rồi thì mình coi mình muốn mình có một cái chết nó như thế nào. Và chính vì cái như thế nào đó nó mới là cái ngọn đuốc soi đường. Nó là một cái la bàn định hướng để cho ta chọn cái gì và bỏ cái gì. Kể từ bây giờ nha. Nên nhớ không còn thời gian nữa đâu. Tây nó có một câu hay lắm. Có hai thời điểm để cho chúng ta trồng một cái cây táo đó là 10 năm trước và ngay bây giờ.

[16/01/2026 - 02:46 - airohpu3]

Có hai thời điểm tốt nhất để ta trồng một cây táo. Một là 10 năm trước, hai là ngay bây giờ. Không chịu trồng mà cứ ngồi nhìn người ta ăn táo nhỏ dãi. Nếu mà trước đây không trồng thì chúng ta trồng ngay bây giờ. Nhớ cái đó rất là quan trọng. Và Đức Đạt Lai Lạt Ma ngài nói 1 năm có 365 ngày mà trong đó có hai cái ngày mà mình không có làm ăn được gì hết. Một là ngày hôm qua và ngày mai đúng hay sai hả?

365 ngày mà ngài nói là có hai cái ngày đặc biệt mà mình không có làm ăn được gì hết. Một là ngày hôm qua. Có nghĩa là cái ngày nó đã trôi qua rồi thì chúng ta có thể vạy ngược cái kim đồng hồ nhưng mà chúng ta không thể tìm lại cái khoảng thời gian đã mất. Ngài nói như vậy đó.

Chúng ta có thể mua một rô đồng hồ Rolex nhưng chúng ta không thể mua 1 phút thời gian nếu nó đã qua. Chúng ta có thể xây dựng 3 cái bệnh viện nhưng không thể mua được sức khỏe. Chúng ta có thể mua 8 cái giường nhưng chúng ta không thể mua được giấc ngủ. Hiểu không? Chúng ta có thể đi giải phẫu cho cái miệng của mình nó lên tới mang tai nhưng mà chúng ta chưa thể một lần mua được nụ cười đúng không? Chúng ta có thể mua một chục cái nhà thuốc tây nhưng không hẳn là mua được cơ bắp. Không thể mua được cái 6 múi và 3 vòng. Có đúng không? Phải tập chứ, phải ăn kiêng chứ. Đúng không? Chứ khơi khơi làm sao mà tự nhiên mua 3 cái nhà thuốc tây về cái mình khỏe? Nếu như vậy thì thế giới này là thế giới của nhà giàu hay sao? No! Giàu mà không ăn kiêng, giàu mà nó không có vận động, giàu mà nó không có kỷ lưỡng cẩn trọng thuốc men, giàu vẫn đi vắng sanh như thường.

Cho nên Đức Đạt Lai Lạt Ma ngài nói rằng trong một năm có 365 ngày, có hai cái ngày mà mình không có làm ăn. Nghĩa đó là ngày hôm qua và ngày mai có một điều cái mở ngoặc đơn nó quan trọng. Có một điều hai ngày đó nó có thể là 300 hay 250 nó là do mình. Hiểu không? Có rất nhiều người trong chúng ta đó chuyện cần làm thì không làm toàn là hên ngày mai không. Có không hả? Và có những người ăn rồi cứ lo tưởng tiếc ngày hôm qua. Và các vị có biết không tôi biết này giờ tôi nói tôi phân vân có một chuyện tôi rất muốn nói này giờ. Tôi nhìn các vị mà tôi thèm bánh tét, quá thèm. Tại sao thèm, ở đây có ai nhớ không? Cái mặt như cái đêm 30 vậy. Các vị có tin hay không?

Tất cả những cái gì mà nó ngọt ngào, nó hạnh phúc, nó sung sướng, nó thơm ngát, nó mát lạnh. Tất cả những gì mà ngọt ngào, sung sướng, thơm ngát và mát lạnh. Từ tiền bạc cho đến tình yêu và quyền lực. Từ tiền bạc, tình yêu, sức khỏe, nhan sắc, quyền lực, tiếng tăm, địa vị xã hội. Tất cả những cái đó các vị có tin không? Nó chỉ có thật trong 1 phút thôi.

Các vị có biết không? Một phút là sao? Nếu mà ngay bây giờ mà ta không nghĩ tới đó thì nó không có. Có đúng không ta? Hiểu hả? Hiểu không? Chứ đừng có nghĩ rằng tôi trong nhà bank tiền tôi nó tương đương với ông Vượng. Phạm Nhật Vượng ấy. Trong 1 phút tôi không chắc. Điện thoại mà nó kêu 1 phút mà nó kêu 8 cú, tin nhắn nó làm cho một rô. Mà nội mà lo trả lời là cười không có nổi rồi. Cho nên có nhiều người cứ tưởng là đeo hột xoàn mà to như cái trứng gà là giàu. Tôi không tin. Là vì hạnh phúc nó kỳ lắm, hạnh phúc nó là cái mà ta không đi tìm nó. Chỉ cần đau khổ vắng mặt là nó có mặt. Hiểu không? Chứ hạnh phúc nó như cái bóng của mình. Khi đi tìm nó sẽ không bao giờ gặp nó, nó lạ lắm quý vị.

Và sự an lạc Đức Phật định nghĩa là gì? Ngài dạy rất là rõ chưa biết Phật pháp an lạc là mình cứ nghĩ rằng nó đến từ những cái mình có, đúng không? Nhưng mà Ngài nói không, chưa chắc. An lạc

nó đến từ chuyện mình không có cái gì đó. Thí dụ như phạm phu mình cứ tưởng mình thoát nghèo là mình được an lạc. Đức Phật ngài nói 50/50. Trong cái lời Phật ngài dạy rằng buông bỏ 5 cái triền cái đó mới là an lạc. Đó là an lạc bậc 1, còn bậc 2 là cái gì? Là dứt hết phiền não mới là an lạc bậc 2.

Mà 5 triền cái là cái gì? Tôi chỉ nói có mấy điều cho mấy cái người mà bị thiếu năng thôi nè. Triền cái là cái gì? Bớt thích lại. Tại sao vậy? Vì thích và ghét nó là hai mặt của một đồng tiền. Khi mà ta thích cái gì đó ta sẽ ghét cái ngược lại. Và khi ta ghét cái gì đó ta sẽ thích cái ngược lại. Và có mấy ai trong cuộc đời này có được cái mình thích và né được cái mình ghét. Cho nên cái hạnh phúc đầu tiên là anh bớt thích lại thì tự nhiên anh bớt ghét. Mà ghét nó là một cái tên gọi khác của đau khổ đúng không ta? Ghét là một cái tên gọi khác của đau khổ. Thí dụ như tôi đâu có thích nực, tôi đâu có thích lạnh. Tôi đâu có thích ngứa, tôi đâu có thích đau bao tử, tôi đâu có thích sỏi thận, tôi đâu có thích xa cái người tôi thương, tôi đâu có muốn gần cái người tôi ghét, tôi đâu có thích.

Ấy vậy mà mấy cái thứ quý quái nó cứ đổ ập lên người của tôi. Tôi thấy đó là đau khổ đúng không? Cho nên mình không có tin Phật, mình cứ tưởng là đói là đau khổ, bệnh là đau khổ, nghèo là đau khổ, xấu xí là đau khổ, cô đơn là đau khổ. Phật nói không? Vấn đề nó nằm trong cái đầu của con. Không phải đũa nào nó khổ nó cũng. Không phải đũa nào nó đói nó cũng đau khổ đâu con. Mà không phải đũa nào nó ăn chậm bằm nó lòi con mắt nó ra, nó cũng hạnh phúc đâu. Có hiểu không? Có biết bao nhiêu đũa quần là áo lụa chăn êm đệm ấm mà nó có hạnh phúc? Chưa chắc. Nó nằm ở đây nè. Đẹp như tiên giàu như tiên mà ăn rồi cứ lo ghen không. Ở đây có ai ghen chưa? Cảm giác nó kinh hoàng lắm. Các vị đừng hỏi tại sao một ông sư như tôi lại biết. Bởi vì tôi từng ghen mà. Từng ghen ngược mà các vị hiểu không? Vì sao tôi phải lòng cái đoàn ni sinh đó? Vì đại bi với đại chúng. Chứ bây giờ tôi nói cái gì quý cũng không tin, nói vậy các vị không tin. Tôi từng thương thầm. Có nghe kinh hoàng không? Tôi nói chết cha rồi. Mình với họ không có quan hệ gì hết. Mà chỉ có một tí ti là mình đã khổ rồi nói gì là những người có những quan hệ hôn nhân hiểu không? Rồi cái gì nữa tôi đâu có cái số tài chánh mà đủ cho tôi đau khổ đâu quý vị. Nhưng mà tôi biết có nhiều người cái số tiền, cái tài sản mà họ mất nó đủ để cho họ nhảy lầu quý vị biết không? Cho nên nhiều khi mình phải cảm ơn cái chuyện khi mình không có gì để mình phải nhảy lầu, các vị có biết không? Các vị có biết có 2 anh chàng đi vào trước thánh đường, cầu thánh Allah. Cái anh đầu tiên nói là: xin thánh Allah cho con trúng số 100 triệu đô la, cái anh thứ hai anh khẩn là xin thánh Allah cho con được thiếu nợ 1000 đô la. Rồi cái anh đang khẩn quay sang hỏi mày khùng hay sao? Tại sao mày không khẩn trúng số mà mày khẩn là mắc nợ 1000 cái kia. Vì tao đang nợ 100.000, có hiểu không? Các vị tưởng tượng đang mang một cái nợ 100.000 mà bây giờ nó tụt xuống 1000 quý vị nghĩ nó sao ta.

Cách đây mấy hôm tôi đi có người mời tôi đi Phú Quốc đi để đi tìm trạm đi tìm cái chỗ mà lớp học Kalama, cái này mình làm lớp Kalama ở chỗ xa xa. Thì tôi ra đó tôi nghe một cái chuyện mà cười ra nước mắt là cái anh này ảnh bán đất, ảnh cho người ta cọc trước 1 tỷ. Mà giờ cuối là ảnh hứa là trong vòng 6 tháng là ảnh sẽ hoàn tất sổ đỏ sổ tím gì đó. Nhưng mà cuối cùng miếng đất đó lúc mà cận kề giây phút thiêng liêng nhất thì nó xảy ra nó sẽ tranh chấp trong một gia đình. Tự nhiên có cái thằng em ở đâu ất ơ trên trời nó rớt xuống. Trong một ngày không hẹn và bắt đầu vác cái đơn đi kiện thế là cái chuyện cái thương vụ nó bị trục trặc mà trục trặc mà người ta đưa mình cọc 1 tỷ, ảnh chắc ăn này là ngon mà ăn không được. Là ảnh phải đền.

Mà các vị có biết không giờ cuối mà bên cái phía mà người mua chuyện nhà họ ra sao mình không biết nhưng họ chỉ lấy ra 1/10 cái số cọc thôi. Có nghĩa là ảnh khơi khơi tự nhiên ảnh mất tiền đúng không ta? Khơi khơi tự dung mất tiền mà ảnh hạnh phúc không tưởng tượng được. Như hai anh chàng kể chuyện: "Mày có biết vụ thằng Tài bạn ở...Nó với thằng Hùng, mà thằng Hùng tự nhiên cái vợ nó lấy hết tiền trốn theo trai đi luôn mất rồi. Rồi còn thằng Tài thì sao? Thằng Tài còn xui hơn nữa vợ lấy hết tiền theo trai rồi bây giờ mới trở về." Cho nên tôi nói thiệt với các vị nếu mà bà xã của tôi, bà trốn nhà theo trai thì tôi buồn thiệt nhưng mà bà về tôi còn buồn hơn. Cho nên nếu mà ở đây bà con nào mà còn chuyện buồn thì nhớ cái câu chuyện này rất là quan trọng. Làm ơn em đi rồi thì em đi luôn.

Cho nên là bị mất tiền nhiều khi Việt Nam có một câu là của đi thay người đó. Không phải là tôi an ủi trấn an bà con để mà sẵn sàng dấn thân vào lửa đạn mỉm cười khi tai nạn. Không phải. Nhưng mà

mình hãy nhớ rằng mình xui cỡ nào cũng có 1000 thằng xui hơn. Vợ đi mà bèn trở về, rồi mình khổ cỡ nào cũng có thằng khổ hơn và cái cuối cùng cái này phải quay về với Đức Phật thôi. Phật dạy rằng có mặt trên đời thì tên nào cũng khổ nhưng mà có một tên trong cái biển khổ đó, nó ít khổ nhất. Đó là vì sao? Là vì nó sống trong khổ và nó có khả năng nhận thức về cái khổ. Phải hiểu không? Nó khác cái đứa khổ đang sống trong khổ, ngạp ngựa trong khổ cắm cái đầu trong khổ mà không biết mình khổ nó vừa khùng mà nó vừa mù nó cứ loay hoay nó không biết vì sao nó bị ngộp nó không biết vì sao nó bị nóng vì sao nó bị lạnh cắt da. Làm gì làm chứ còn khổ gì khổ nhưng mà mình biết rõ cái tình huống của mình á thì cái niềm hy vọng mà thoát khổ nó vẫn cao hơn có đúng không? Và các chuyên gia mà cứu hộ trên thế giới mà có cho mình kinh nghiệm rất là đặc biệt. Họ nói rằng trong bất cứ tình huống nào cái tên bình tĩnh, cái tên mà bình tĩnh thì cơ hội mà thoát nạn nó cao hơn cái tên mà cuống cuống nó đúng không?

Lại một lần nữa không nghĩ cái chuyện đơn giản đúng không? Thì cái đám nó ngồi ở đây nè. Tức là nó bị nạn nhưng mà nó không có đủ cái sáng để nó biết cái tình hình của nó đang thật sự ra sao. Cho nên cái vấn đề lớn nhất của chúng ta là gì? Là không biết vấn đề của mình nó nằm ở đâu. Cho nên tu thiền mà không biết mình cần trang bị cái gì, rồi đi học giáo lý mình cũng không biết mình nên học cái gì, già rồi nên nhớ cái đầu cái tên 40 nó khác cái tên 30, mà cái tên 30 nó khác cái tên 20, làm ơn nhớ giùm cái đó. Tình trạng sức khỏe, tài chánh, quan hệ xã hội và bối cảnh gia đình kỹ năng bản thân khác nhau nhiều lắm cái tên nó biết ngoại ngữ nó khác cái tên không biết ngoại ngữ, cái tên mà có điều kiện tài chánh nó khác không có tài chánh, cái tên mà có sức khỏe tốt với cái tên mà không có sức khỏe tốt thì nó khác nhau.

Kỳ rồi khóa học ở Kalama mình thấy khác nhau rất là rõ có người họ nói với tôi rằng trong suốt 6 tuần vừa rồi con gần như quên mất cái phone vì con không có người để con liên lạc và con không có chuyện gì xài cái đó. Con vô cùng sợ trong khi đó có những người ngủ không được vì bị thấp khớp, xuống cân thấy rõ ràng vì thức ăn ở đó họ không có quen. Nhưng ngược lại có người họ khoe nói tôi “Sur con xuống được 4 ký”. Các vị hiểu không? Có một tên nó nói con qua đây con sụt ba cân. Một tên nó nói con qua đây con nó khoe con sụt được bốn cân. Nghe lạ không? Con bị mất bốn cái. Con giảm được bốn cái. Có hai ly nước. Có hai ly nước mà có một ly mình nói cái ly này chỉ còn một nửa và một cái ly thứ hai là còn tới một nửa vậy thì cái lượng nước hai bên bằng nhau không? Nhưng mà cái tình huống nào mình thấy nó tiêu cực. Nó còn tới một nửa và nó chỉ còn một nửa. Cho nên nếu mà các vị ngồi trước mặt tôi mà các vị đã 50 tuổi rồi thì các vị nên nghĩ rằng mình đã 50 rồi hay là mới 50? Nếu mà muốn tinh tấn tu hành thì phải nhớ rằng mình đã 50 rồi. Hiểu không? Muốn tinh tấn tu hành thì là phải nhớ mình đã 50 rồi. Còn nếu mà mình nửa đêm mà mình ngủ mà mình thấy mình teo quá mình dự đám ma mới về, mình mới 50 thôi. Mà rõ ràng mình là bao nhiêu tuổi rồi? Bao nhiêu tuổi? Vẫn là 50. Nhưng mà tùy tình huống. Có tình huống mình phải nghĩ rằng mình mới 50 và có tình huống là mình đã 50 rồi.

Hiểu không? Hoặc là bây giờ do mình thôi. Còn bây giờ mình nghĩ rằng mình chỉ có thể ở nhà cấp bốn. Tại sao mình không nghĩ rằng có người không có nhà cấp bốn để mà ở. Người ta nói không có tiền mua giày đừng có buồn. Hãy nghĩ những cái kẻ không còn chân để mang giày. Nghe kíp không? Không có tiền để mua cặp kính mát thì hãy nhớ những người không có con mắt để mà đeo kính. Bởi vì nó đeo hay không đeo cũng vậy thôi. Cho nên trong đời sống ấy cái chuyện quan trọng là mình xác định mình có cái gì và không có cái gì và tại sao mình nên có và tại sao mình nên không. Đó là toàn bộ cái bí quyết của cuộc sống. Dốt như con lợn đi nữa không học được Phật pháp làm ơn nhớ giùm cái đó. Mình nên có cái gì và mình không nên có cái gì. Và tại sao mình không nên có cái đó và tại sao mình nên có cái đó. Thì tự nhiên bà con về bà con treo bốn cái đó. Mình có cái gì rồi mình không có cái gì rồi tiếp tục hai cái gạch đầu dòng ra tại sao mình nên có cái đó và tại sao mình không nên có cái đó, tự dung đi cái con đường sáng bừng lên.

À tuổi của mình bây giờ mình nên chuyên học hay là mình chuyên hành mà nếu chuyên hành thì mình phải cần có cái gì và nếu mình chuyên học thì mình cần có cái gì. Mình nên tu ở Việt Nam hay là nên đi Miến Điện, Thái Lan, Tích Lan, Lào, Campuchia. Nếu mà mình tu trong nước thì mình nên ở Sài Gòn hay là ở miền Tây hay là ở miền Trung. Tại sao nếu mà mình bỏ Sài Gòn mình về Đà Lạt thì mình nên cần có cái gì? Nếu mình về miền Tây mình về chùa Thiên Trúc Hà Tiên mình nên

có cái gì? Và khả năng mình có thể xa nhà, xa vợ chồng con cái, được bao lâu, và nếu trong thời gian xa như vậy mình cần có cái gì mà không nên có cái gì?

Mà đa phần Phật tử là không có khả năng đó tôi nhắc lại lần nữa cứ nhìn bức tranh mình học được rất là nhiều điều trong đó cái bức tranh đó nó đẹp hay là nó xấu đương nhiên từ cái góc nhìn rất là chủ quan của mình đúng không? Nhưng cái chuyện căn bản cái chuyện người ta thích hay không thích là do cái bố cục của bức tranh đó. Bố cục tức là cái chỗ nào nó có màu có mực chỗ nào nó nét cọ chạm tới và không chạm tới chính những cái này nó quyết định cái giá trị và cái đẹp xấu của bức tranh mình cũng vậy thôi. Chúng ta là một bức tranh quý vị có biết không? Trong tiếng Pali chữ Citta là Tâm. Chữ đó nó còn có nghĩa là bức tranh. Thì đây là bức tranh tức là tùy ý mình muốn vẽ ra cái gì mình vẽ. Mình vẽ sao mà người ta đem tranh mình ra người ta thờ người ta lạy hiểu không? Còn mình vẽ sao mà nhà nước gọi là văn hóa đòi trụ. Muốn tôi vẽ gìùm không? Có hiểu không? Cũng chừng đó mực, cũng chừng đó diện tích, tờ giấy mình vẽ sao cái công an văn hóa bắt! Mà mình vẽ sao mà người ta đề quỳ xuống lạy. Là do mình thôi nha, là do mình. Cho nên phải xác định được mình là ai, mình cần cái gì và trong cái chuyện xác định đó cái gì mình nên có và cái gì nên không. Tôi nghĩ rằng dốt cỡ nào thì cái này mà nghĩ không ra thì tôi đã nói rất là nhiều lần nhảy lầu, nhảy cầu, uống thuốc chuyển kiếp. Chữ bây giờ sống chỉ cho nó chặt đất, cái gì nó cũng không muốn biết. Tôi không có xúi tui sát. Sống làm chi cho nó chặt đất. Trong khi mình không biết mình là ai. Cái mình cần hướng tới là cái gì? Và cái lộ trình trước mặt. Phương tiện mình sử dụng để đi đến mục đích là cái gì? Và sau cùng cái hành trang trên cái ba lô của mình nó là cái gì. Và trước khi mình bắt đầu đi bước đi đầu tiên trong bụng mình cả ngày nay đã có cái gì vào đó chưa? Chứ đi một hồi mà nó đói, nó khát. Tôi biết có một vài người quen đặc biệt sắp lên làm lễ đều vô toilet. Các vị biết tại sao không? Tại vì mình không biết là mình ngồi bao lâu. Bữa trèo lên rồi tụt xuống nó cũng mất giá. Cho nên chuyện đầu tiên là mình biết mình sắp sửa lên xe bắt đầu mình chuẩn bị mình biết mình đi cao tốc làm sao có chỗ quẹo. Nó có 2 chỗ trạm dừng mà lỡ tài xế nó quên rồi thì sao? Vậy nên trước khi đi là mình phải xả nước đúng không? Cho nên trước khi mình lên xe thì cái gì nên có và cái gì nên không. Và các vị đừng có nghĩ tôi nói chuyện đùa. No! Chuyện tu hành cũng thế thôi. Muốn có một đời sống sức khỏe về sinh học, muốn có một cái sức khỏe về tâm linh, muốn có một cái kiến thức nền về giáo lý, muốn có một cái nhận thức mà của hành giả, muốn có một tuổi già ok thì chúng ta cần là những hành trang gì? Cái đó rất là quan trọng, rất là quan trọng. Và bài nói chuyện chiều nay tôi gửi tới cho bà con cái gì?

Nhìn lại coi mình thích cái gì mình ghét cái gì. Đó rất là quan trọng bởi vì cái thích và ghét đó nó quyết định anh có cái gì và anh không có cái gì. Và các vị biết không không biết bao nhiêu ngàn lần bao nhiêu nghìn nói theo Bắc Kỳ là nghìn bao nhiêu nghìn lần tôi nói. Đức Phật định nghĩa cái chữ chúng sinh rất là hay. Chữ Satta mà dịch là human thì tây nó dịch, chứ còn mà trong kinh thì Phật dịch cái Satta là chúng sinh ngài dịch nghĩa chữ Satta chúng sinh nghĩa là dính. Trên đời này không có cái thứ gì mà đụng đâu dính đó như là chúng sinh, hiểu không ta? Con giun mình thấy nó hiền nhưng mà nó có cái để nó dính không? Đát! Phải không ta? Con ruồi con muỗi nó có cái để nó dính không? Phải không ta? Có cái để dính. Rồi con trâu con bò dính cỏ, dính sinh. Phải có cái để dính mà con người mình thì khỏi phải nói rồi, bà con mình là trùn là keo dán sắt không à. Mà đụng đâu thì dính đó. Mà dính trong Kinh nói đó có hai: dính bằng cách là thích và dính một cách là ghét. Thích là mình dính là phải rồi nhưng mình ghét có dính không? Các vị có từng đem cái kẻ thù vào giấc ngủ của mình không?

[17/01/2026 - 03:30 - airohpu3]

Có ai giận người khác mà đem người đó vào mộng không? Tui có. Cái đám này nè. Giảng mà nó không hiểu tôi vô trong mộng nó tức anh ách. Cái mặt nó sáng như thế nó giả ngu hết. Mà may là họ không có gây thù với tôi, chỉ giảng thấy cái mặt nó đơ đơ là tôi thấy ghét rồi. Cho nên tôi rất là cảm kích những bà con không vẫn hiểu tỏ ra nguy hiểm để cho tôi thấy.

Ok. Nguyên một cái tờ giấy. Một cái tờ giấy A4 trắng tươi. Tờ giấy A4 trắng tươi. Không có gì hết nha. Tôi lấy cây bút bi á, tôi chấm nó một cái, bằng cây bút bi bằng hột tiêu. Tôi giờ lên các vị thấy cái gì trên đó? Thấy cái gì? Thấy cái chấm đúng không? Mà trong khi cái chấm đó nó chiếm bao nhiêu diện tích của tờ giấy? Có hiểu không? Khi ta chú ý cái gì thì nó bé bằng hạt tiêu ta vẫn thấy thôi. Có hiểu không? Nó là rất là quan trọng. Có phải không ta?

Bây giờ lấy cái tờ giấy A4 tôi xoay xoay tôi xòe lên tôi thề với các vị là giờ lên ai cũng nhìn thấy cái chấm đó hết. Vì sao? Vì khuynh hướng chúng ta là gì? Là thích đi bắt lỗi. Trong khi nó trắng như vậy không nhìn? Một con người dù tốt bằng trời chỉ cần dính thị phi là cái đám bu theo ném đá, ném chùng nào mà nó chết như Chúa Giê-su, đúng không? Tại vì mình chú ý đến cái gì thì mình bèn thấy đó. Cho nên cái cứu cánh đời sống là gì? Là thứ nhất anh đừng bắt chước đám đông. Một rừng người mà nó chú ý đến cái đó chưa hẳn cái đó quan trọng. Bởi vì sao? Vì cái tập tính của xã hội, cái hiệu ứng tâm lý chung nó độc hơn nhiều. Mà chúng ta cứ chạy theo đám đông, cứ nghĩ là đám đông sao mà lầm. Chưa chắc. Một triệu người mà ủng hộ cái đó có thể nếu nó sai nó vẫn sai, mà không có thằng nào ủng hộ nếu cái đó nó đúng thì nó vẫn đúng, đúng không ta? Phải không? Cho nên là tôi nói rằng đời sống của mình nó được thiết lập, nó được tổ chức, nó được gây dựng, nó được kiến tạo, nó được xây dựng, trên cái gì ta? Trên cái có và không. Và cái và không của mỗi người không giống nhau. Vì sao? Vì cái mà chúng ta nhắm tới là cái gì? Nhắm tới cái phần trắng của tờ giấy hay là cái đốm đen của tờ giấy? Hiểu không? Cho nên khi mà xác định được cái đó thì sao? Chúng ta phải biết chọn lọc và lấy ra cái gì ưu tiên.

Có cái câu chuyện này tôi kể mà tôi mắc nhục bởi vì cũng chính các vị làm tôi mắc nhục vì tôi có câu chuyện kể hoài. Mà nó hay một chỗ vì cái trí nhớ của các vị có vấn đề cho nên kể hoài các vị vẫn thấy mới. Xin cảm ơn cái trí nhớ rất tệ của các vị. Là có một ngày kia cô giáo đem vào ở trong cái lớp tiểu học lớp 4, lớp 5 một cái lọ thủy tinh trống không, một lọ thủy tinh trống không, một cái chai nước suối. Một cái lọ thủy tinh trống không có đựng gì hết. Một chai nước suối, một túi cát, một nhánh cây, mấy hột sỏi và mấy vỏ sò. Vỏ sò nè, cát nè, nhánh cây khô nè, nước nè và một chai nước suối. Cô mới hỏi mấy em trong lớp có cách nào mà tống hết nguyên cái này vào trong cái lọ này không dư hay không?

Nghe kỹ nè. Một túi cát, một nhánh cây khô, mấy vỏ sò, nước. Bốn thứ. Kế bên là một cái lọ thủy tinh trống rỗng. Các em để mấy cái này vào, làm sao mà không có dư cái nào hết. Thì có nhiều đứa nó làm biếng suy nghĩ nó le lưỡi nó nhìn nó thấy cái bịch cát hơi bị nhiều, nó nhìn cái nhánh cây nó thấy hơi lớn, nó thấy mấy cái vỏ sò cũng hơi to mà cái lọ thủy tinh thì hơi bé. Nó lắc đầu nguây nguây. Nhưng mà cũng có một vài đứa nó cũng giống quý vị lắm cũng tỏ ra nguy hiểm. Nó mới nhào lên nó xung phong và 3, 4 đứa liên tục. Cứ là tống nó vô là nó bị dư.

Thì theo các vị nên bỏ cái gì vô trước? Cây rồi tiếp theo sò, gì nữa? Cát, nước để sau cùng. Tại sao? Bây giờ tôi bỏ nước vô trước được không ta? Tại sao vì nó mất lên một khúc là nhánh cây nó lộ ra ngoài đúng không ta? Như vậy thì biết ưu tiên cho cái gì trước. Nó có cần thiết không? Cần? Bây giờ hiểu chưa? Minh toàn là hành động theo mình thích thôi. Thấy nhánh cây là cứ nhét vô trước đúng không? Hoặc là mình thấy vỏ sò mình nhét vô trước, hoặc là mình thích cát mình bỏ vô trước. Không được. Phải coi coi tại sao cái ông đó phải được xem đầu tiên. Bây giờ hiểu chưa ta?

Tôi nói là nói buồn nay tôi phang cho chết luôn. Mắc cái chứng gì? Mắc cái chứng gì 40 tuổi rồi bận rộn lu bu mà anh đi học tiếng Pali? Học Pali học để làm cái gì? Học để nhìn cái Kinh Pali để mà tụng đúng không? Đúng không ta? Thì mất mấy ngày? Học để mà biết ráp vần, mấy ngày?

[18/01/2026 - 06:09 - airohpu3]

Cả một rừng người không ai trả lời. Cô nhiều cô? Cái người Việt mình hay lắm: nói xấu người ta nói dạt dào, mà tới hỏi cái chuyện quan trọng thì em chẳng dám. Tôi biết tôi rời Việt Nam chuyến này là sau lưng tôi một rừng Angkor đá mà nó chất như Angkor. Mà cái mặt em nào em nẩy tái méc, e then đang vân vê tà áo, tôi thù nó còn hơn cái gì. Cái lúc cần phải dạn thì nó nhát như con thỏ mà cái lúc cần là thỏ nó như con cọp. Các vị có hiểu cái đó không?

Học tiếng Pali để ráp vần đó thì tôi cho, tôi tặng cho một tuần luôn, mà một tuần đó nó chẳng là cái gì so với 365 ngày. Không có cứ học không có nên đừng có đi nỏ, đi nỏ với người ta là mình học tiếng Pali nó nhục lắm. Học ráp vần rồi xong. Còn nếu học để mà học để training, mà học để mà reading, hai cái khác nhau đúng không ta? Học để mà comprehensive học để mà hiểu.

Các vị biết tôi học tiếng Pali bao nhiêu năm? Tôi học năm 80 với Hòa thượng Bôn sư năm nay là 47 năm. Tính năm là 47 năm là non nửa thế kỷ không phải tôi dọa. Nhưng mà bây giờ do bẩm sinh tôi là người cũng là tri độn đó. Nếu mà đi Thái Lan mà học bài bản thì tầm khoảng là 10 năm mới là đọc thoải mái, đọc Kinh tạng đó thoải mái khoảng 10 năm mà mình đã 40 tuổi mà mình cái niềm thiết tha của mình đối với Kinh Phật được bao nhiêu?

Chuyện thứ hai nghe người ta mở lớp Anh văn Phật học cũng nhào vô nghe rồi mình phải hỏi Anh văn Phật học là sao? Anh văn Phật học không phải học về văn phạm mà học về cái từ chuyên môn. Đúng không ta? Đúng không? Chứ anh học mà vô đó mà nghe là chết cha rồi, rồi xong luôn. Như vậy là anh phải có cái nền văn phạm okay, anh vào đó chỉ học về các cái từ ngữ chuyên môn. Rồi xong. Như vậy rồi bên tiếng Hán thấy chùa Bắc Truyền mở cũng nhào vô học. Các vị tướng tượng tiếng Hán một ngày học ba chữ, một tuần học 5 ngày, dành cho hai ngày ôn. Như vậy thì 5 nhân 3 là 15 một tuần là mình học chừng 15 chữ, mà học được 6 tháng thì mình quên hết 5 tháng đầu có đúng không? Tôi chấp luôn quý vị học 214 bộ. Tôi chấp luôn quý vị học pháp Lục thư: giả, bá, hài, thân, tượng, ý. Mà mượn ý, mượn tiếng, mượn âm, mượn hình đó. Thì tôi chấp luôn thì trừ trên vài chữ đặc biệt còn tiếng Phạn thì đại học giống như Stanford hay là Princeton của Mỹ đã có cái chương trình tiếng Thái, tiếng Tây Tạng, tiếng Miến Điện 9 tháng. Mà cái ông mà đứng ra dạy cho mình đó ông phải là một cái tay cực kỳ kinh nghiệm và mình là học để mà cầu sống trong nẻo chết, để học trong chín tháng. Học để mà đọc văn bản chứ không phải học để nói lưu loát.

Thì các vị tướng tượng là bây giờ quay về Phật pháp các vị cũng phải tối thiểu tôi mong cái bài giảng này cái đám trước mặt thấy hết hy vọng rồi, tôi mong cái người nghe lại đó. Giáo lý căn bản là gì? Phải biết về Danh về Sắc phải biết về cái cấu tạo vũ trụ là gì? Mình là ai trong vũ trụ này. Đại khái cái Cosmology của Phật, Vũ trụ quan là gì? Một cái thế giới mà mình đang ở có một mặt trăng, một mặt trời, một sao Hỏa, sao Kim, sao Mộc, sao Thiên Vương đúng không? Thì 1000 cái như là mình đang ở nè gọi là một Tiểu thiên thế giới, trong đó có 1000 mặt trời 1000 mặt trăng đúng không? Mà 1000 Tiểu thiên nó là một cái Trung thiên, mà 1000 cái Trung thiên nó là một cái Đại thiên thế giới. Mà 10.000 cái Đại thiên như vậy nó là một cái Phật sát. Phật sát đây là zone là area là khu vực hoằng pháp của một đức Phật. Có nghĩa là 1000 tỷ. Mà nó có vô số Phật sát như vậy, và ai? Ai là người mà phân định mấy cái đó? Dạ chúng ta. Khi mà chúng ta có cái điểm giống nhau chúng ta bèn ở chung một Trái Đất ở chung một cái system, galaxy, ở chung một cái universe hiểu không ta? Hiểu không?

Nếu một chập nó giống nhau như ổ ếch ấy xong chưa? Đó là Vũ trụ quan mà nó có vô số Phật sát nhất định. Cho nên người ta không phải ngẫu nhiên người ta có những cái cõi Chúng Hương rồi có cõi Lưu Ly Quang hay là Tây Phương không phải là ngẫu nhiên là nó cái gọi là Bắc truyền là người ta triển khai những cái vấn đề giáo lý bị bỏ ngõ trong Kinh điển Nguyên thủy. Chứ đừng có nhầm mắt để đi chọc người ta nha. Rồi đó là Vũ trụ quan nó có vô số Phật sát như vậy. Thứ hai giờ quay lại mình đó là cái không gian mà mình ở còn nói về chúng sinh. Mỗi người của mình là nó gồm có hai phần đó là phần hồn và phần xác có phải không ta? Phần xác tức là Đất, Nước, Lửa, Gió. Từ cái Đất, Nước, Lửa, Gió này nè nó mới bung ra hai mươi mảy cái thứ thành tố vật chất khác. Ví dụ như hormone nam, nữ sắc tố nam, sắc tố nữ sắc tố nữ chứ không phải là mít tố nữ. Okay nói nghe mắc thèm luôn. Cái đám này tôi nhìn nữa tôi nản quá vừa giảng vừa chửi vừa hài mà lòng vẫn không hề tìm ra một chút cảm hứng hỏi sống làm cái gì để cho chặt đất, ngồi chi cho chặt cái chùa.

Thì mỗi chúng sinh từ con giun, con dế cho đến Ngọc Hoàng Thượng Đế, Thái Thượng Lão Quân thì tất cả chỉ có 2 phần, phần xác và phần hồn. Thì cái phần xác này nó gồm có Đất, Nước, Lửa, Gió. Còn cái phần hồn là cái gì? Nó gồm có cái tánh thiện và cái tánh ác. Đây cái tánh thiện là cái gì? Đó là cái biết của tâm, tâm thức hoặc là tâm thức kể tới 6 cũng được. Tức là 6 cái biết của 6 căn mà kể có một cho nó gọn là cái biết của tâm thức. Nhưng mà nó ác chỗ này cái biết của tâm thức cộng với 13 cái tâm sở trung tính để kiện toàn cái biết, rồi cái gì nữa nó cộng với 14 tâm sở tiêu cực làm nên cái gọi là tâm ác.

Rồi bây giờ qua tới tánh thiện là gì? Tức là cái biết của tâm thức cộng với 13 tâm sở trung tính để kiện toàn cái biết mà chưa thiện ác giờ mới quất thêm 25 cái tâm sở tích cực vào để nó kiện toàn cái gọi là tánh thiện đúng chưa? Chỉ gia tài có bao nhiêu đó thôi và đương nhiên đó là nói theo công thức còn mà trong thực tế thì sao cái tên áo đen này 14 nó mạnh hơn, cái tên nọ 25 nó mạnh hơn 14 cái tên nọ, trong cái 25 trong cái thiện, cái thiện này nó mạnh hơn cái thiện kia, trong cái tên kia tên áo nâu đó cái ác, cái ác này nó mạnh hơn. Hiểu không ta? Cho nên nói theo công thức thì chúng ta chỉ là 14, 25 nhưng mà trong thực tế đưa thì tham nhiều, sân nhiều, si nhiều, ngã mạn nhiều, tà kiến nhiều hiểu không? Hiểu hả? Ít nhất là phải học về Vũ trụ quan để biết mình ở đâu trong cái khối mệnh mông này tối nằm ngó lên trời cao. Ở đây ít nhất mình cũng phải biết à tôi là một hạt cát trên

một cái vũ trụ, trên một Trái Đất và trái đất này nó chỉ là một phần ngàn tỷ của một Phật sát xong chưa? Tôi nay là tôi giảng những giáo lý rất là căn bản.

Rồi tiếp theo bây giờ qua tới cái này thì chúng ta gồm có hai phần, phần xác và phần hồn. Thì phần xác gồm Đất, Nước, Lửa, Gió còn phần hồn thì nó có hai: tánh thiện và tánh ác. Thì tánh thiện là 1 cộng 13 cộng 25, ác là 1 cộng 13 cộng 14. Rồi vấn đề là tiền nghiệp quá khứ, khuynh hướng tâm lý và môi trường sống mà cái thiện nó mạnh hay ác mạnh như người có hai tay phải và tay trái tùy người có tên thuận tay nào thì cái ác của mỗi người cũng có tên thuận ác, cái tên làm ác rất dễ, có tên làm thiện rất dễ. Tôi nói có nhanh lắm không? Mà không có hiểu cần gì nghe. Tôi nói chậm tôi quên. Trì độn.

Chuyện đầu tiên là anh phải biết tại sao gọi là Năm uẩn, Năm uẩn là một cách nói rộng của hồn và xác. Tại sao có Lục căn cũng là một cách nói rộng của hồn và xác. Tại sao có 12 Xứ, 6 căn, 6 trần hay là 18 Giới cũng là cách nói rộng của hồn và xác và tại sao có Tứ Đế cũng là cách trình bày cái lộ trình có mặt và biến mất của hồn và xác. Tứ Đế. Một Khổ Đế là gì? Mọi hiện hữu ở đời đều là khổ tức đó gọi là Khổ Đế giờ qua tới Tập Đế đam mê trong Tập đam mê trong Khổ Đế chính là Tập Đế bởi vì khi mà mọi thứ đều là khổ cho nên thích cái gì cũng thích trong khổ. Phải không ta? Mà thích trong khổ có nghĩa là đầu tư cho cái khổ mới xong chưa? Bây giờ muốn hết khổ thì đừng có thích khổ nữa. Xong chưa? Sống bằng ba cái nhận thức này được gọi là con đường thoát khổ. Cái này ai giảng phải nhớ như cháo mà cái này không chịu học rồi chê rồi cái này đi học lằng xằng tôi không có trách gì đi theo ai. Nhưng mà có điều cái căn bản phải học. Tôi nói 1000 lần rồi hình như hơn.

Tôi đi giảng Phật pháp chỉ có một cái thiện chí duy nhất. Tôi không có muốn nhìn thấy bà con ngủ lều nữa. Muốn bà con ngủ chòi, ngủ trong nhà, ngủ trong villa thay vì chỉ có cái vali, ngủ lều là sao? Căng nó lên rồi ngủ. Thì trước mắt là mình tránh mưa, tránh nắng, tránh gió mưa sương. Nhưng cả đời chỉ là lều. Một ngày kia lều mục lều rách bèn chết rồi. Còn ngủ chòi là sao? Tôi dạy giáo lý là tôi mong bà con có cái chòi. Cái chòi là cái gì? Nó có vách, nó có mái và nó có cột đứng không ta? Thì học với Sư Toại Khanh ông cho cột tre rồi vách lá. Ít bữa các vị chán các vị đi kiếm thầy Minh Tuệ thầy Nhật Từ, thầy Phước Tiến, Phước Thuận, thầy Trí Huệ. Và bà con phải chê cái cột tre của tôi. Bà con phải rút cái cột tre và đưa cái cột cắm lại vô. Hiểu không? Thấy được cây hiểu không? Bữa thấy cái cây giá trị nó rút cái cột tre chơi cái cây giá trị, thấy chưa? Rồi sến rồi lim rồi gụ, gõ rồi cứ thấy cái chỗ nào lờm chờm thì ta bèn thả vô xong chưa? Đấy mấy cây cột ngon lành rồi, nhà mà cái chòi hai mái thì mình sáu cái cột đứng không ta? Rồi mái bằng thì bốn cột. Ở hai mái cho nó sang. Khi thay cột xong rồi mới bèn bỏ cái vách lá đi đưa tôn đưa ván vào xong chưa? Còn cái mái tôi chỉ lợp tranh thì giờ kiếm cái gì ngon quý vị lợp lên hiểu không ta? Cứ từ từ cái có một ngày các vị có một ngày các vị có được cái chòi xịn xò chễm chệ và cái chòi đó theo năm tháng nó lớn dần lớn dần có hiểu không ta? Và đằng này là tôi kêu học giáo lý để có cái chòi không chịu, không chịu rồi xong suốt đời cứ ngủ lều.

Tôi có một cái câu chuyện mà tôi cũng kể 2000 lần đó là món Cháo Rìu, các vị có biết không? Còn nhớ chuyện đó không? Có một người lính sau khi giải ngũ trên đường về quê ghé ngay một cái xóm nghèo, ảnh mới xin ngủ nhờ cái căn nhà của một bà cụ. Mà lính mà, sức ăn của đàn ông, bây giờ là lính già nhưng cũng là đàn ông. Ảnh đói quá ảnh vô xin ngủ nhờ rồi tối ảnh nằm cái bụng nó cứ kêu ọt ọt ọt ọt thì ảnh khổ quá ảnh phải trở mình. Ảnh nói với bà cụ: "Nhà cụ có cơm nguội rồi có khoai có mì cho cháu xin, đói quá ngủ không được." Bà nói: "Bộ không thấy tôi nghèo hay sao? Đói uống nước lạnh đi. Cái lu ngoài sân ấy."

Mà ảnh vô ảnh nằm ảnh trần trở một hồi ảnh chịu không nổi ảnh qua ảnh nói: "Thôi được rồi, bây giờ cụ cho cháu mượn cái nồi được không? Cái nồi ấy." "Được, cái nồi thì được. Mà nói trước cái nhà này không có gì để ăn." Ảnh nói: "Biết, biết, biết." Ảnh lấy cái nồi ảnh chế nước ngoài lu, ảnh chế vô cái nồi. BẮC LÒ LÊN NẤU NƯỚC SÔI. Xong ảnh rút trong ba lô ảnh thấy có cây rìu. Biết cây rìu không? Ảnh ra ngoài sân ảnh rửa tới rửa lui mà ảnh còn nhìn nhìn. Xong cái nước nó sôi cái ảnh bỏ rìu vô xong ảnh ném. Ảnh ném ảnh nói: "Cái này mà được một nắm gạo là tuyệt. Cái niêu này đã ngon rồi nhưng mà xin được nắm gạo thì nhất." "Nắm gạo hả?" Họ tò mò nói: "Có, có, có" bà hốt cho ảnh nắm. Ảnh nấu một lát ảnh nói: "Cái này mà có một tí bột nêm với tôm khô là nhất." Bà chịu quá thế là bà: "Có, có, có". Hồi bây giờ có cả rốt khoai tây vậy cháu bầm bầm cháu liêng vô cho nó

có màu, bà nói: "Có luôn". Anh nói chứ: "Có ngò rí với hành lá không?" Bà nói: "Có luôn, ra hê hái". Nấu xong xuôi cái ảnh mới. "Có cái này là ầm bụng rồi. Thật ra là đầu hôm là cháu nghĩ là làm biếng nấu nên tính xin com nguội mà vì cụ không có thì mới đem cái tuyệt kỹ gia truyền này ra để xài. Món cháo rừ này thì nấu mắc công lắm đừng có kể, bây giờ nhắc xuống bà cháu mỗi người một chén." Anh lấy cái rừ ra ảnh rửa sạch sẽ ảnh cắt ba lô, ảnh mời bà. Bà ăn một tô. Bà nói: "70 tuổi mà lần đầu tiên nghe món cháo rừ ngon kinh khủng". Rồi bà vô bà ăn xong bà xung phong đi rửa nồi xong rồi bà vô bà nằm bà suy nghĩ hoài sao màu nhiệm quá đi, cái rừ này là rừ tiên của Bụt gì cho chứ còn là rừ nấu ra cái nồi ngon.

Các vị có hiểu cái nồi cháo ở đâu ra? Ở đâu ra? Từ cái rừ nó ra. Tôi giảng cái gì mà tôi kể chuyện cái rừ? Tôi nói cái gì mà tôi nói chuyện cái rừ? Tôi nói cái gì? Một rùng người tôi nói cái gì mà tôi kể cái rừ? Hả? Tôi nói cái gì? Hả. Tôi không muốn các vị ngủ lều mà các vị có một cái tật rất là lạ mình chổng mông mình kể cho đã xong mình giảng xong, sao hỏi tôi nói cái gì nó im re à. Nãy giờ các vị coi tấu hài hay cái gì? Tôi không có rảnh làm chuyện tấu hài. Okay! Là tôi không muốn các vị ngủ lều mà tôi muốn vị có cái chòi, cái chòi đó chính là cái rừ hiểu chưa? Các vị thay từ từ từ từ cuối cùng là rút cái rừ nhét vô ba lô. Hiểu hả? Cỡ đó mà cũng không hiểu. Nói giờ tôi lấy cái rừ tôi liên quý vị chứ thật ra quý vị chỉ đang với cái rừ thôi.

Okay! Cho nên phải học giáo lý, phải học giáo lý phải học để biết rằng vũ trụ là gì mình được cấu tạo ra sao và sanh tử là gì sanh tử chỉ là cái sự lặp đi lặp lại của hồn và xác mà nó lặp đi lặp lại bằng cách nào sanh ra trong cảnh giới nào thì dính chặt trong cảnh giới đó khi dính chặt trong đó thì nó bèn đi đầu thai chứ có cái khi gì. Đừng nói ông bèn ông đã về trời, ông bèn đang nằm ở đây. Khi mà nó thích cái này nó ghét cái này nó bèn, nó bèn đi đầu thai và tôi nói không biết bao nhiêu là Luân hồi nó chỉ là một cái dòng chảy của hai thứ Nhân và Quả, nhân tạo ra quả, rồi cái quả tác động quả, do nhân đời trước tôi mới tạo cái quả đời này tôi có cái hình hài này, rồi do có cái quả này nè tôi mới bị bao nhiêu cái quả xấu quả lành phải không? Thì đó là quả tác động quả thì khi mà tôi nhận các quả xấu quả lành đó là tôi lại sống ác hay sống thiện thì cái đó được gọi là quả tác động nhân, rồi khi mà thiện hoài và ác hoài nó để lại một cái thói quen đó gọi là nhân tác động nhân. Nghe kịp chưa. Rồi cái gì nữa nhân tạo ra quả, quả tác động quả, quả tác động nhân, nhân tác động nhân, cái nhân tạo ra quả. Con kỳ không nó là mẹ của con kỳ đà.

Thì nguyên cái dòng luân hồi của mình là gì? Là dòng luân hồi của Lục Vân Tiên: "Công mẹ trời mưa rồi gió sạt xào, của anh thợ mộc nhát bào nhát cưa. Sạt xào trời gió trời mưa, anh thợ mộc nhát cưa nhát bào" thì mình nghe mình thấy nó buồn cười nhưng mà nó chính là cái bi kịch của chính mình. Bi kịch. Cho nên tôi không nói cái gì nhiều tôi chỉ dạy các vị nấu cháo rừ rồi cái gì nữa bỏ lều đi làm chòi. Xác định kể từ đêm nay mình nên có một tuổi trung niên như thế nào mình nên có tuổi trẻ như thế nào mình nên có tuổi già như thế nào mình nên có cái chết như thế nào và còn nữa nếu mà mình chọn con đường học tập giáo lý mình nên học như thế nào và mình nên trang bị cái gì còn nếu kể từ bây giờ muốn là hành giả thì mình sẽ tu ở đâu mình cần trang bị cái gì. Và bây giờ mình đang có cái gì và đang thiếu cái gì. Hiểu không? Như bài giảng hôm nay đủ để tiễn vong các vị về chưa? Dư sức rồi. Về!